

Planlægningen kan bruges mere aktivt til at nå klimamålene

Plan22+ indbyder nu kommuner og andre aktører til at give gode bud på innovative pilotprojekter, der kan udvikle nye metoder og redskaber i planlægningen.

Af projektleder Rasmus Blindum, Plan 22+

Plan22+ er en femårig indsats fra Bolig- og Planstyrelsen og Realania, som skal sætte fokus på, hvordan den fysiske planlægning kan bidrage til den grønne omstilling. Med Klima-loven har Folketinget vedtaget, at Danmark i 2030 skal have reduceret CO₂-udledningen med 70 procent, og at Danmark senest i 2050 skal være et klimaneutralt samfund. Kommunerne er i gang med at udarbejde klimahandleplaner i regi af DK2020, som følger op på Parisaftalen og de statslige mål.

For at nå målene er der behov for en bred indsats, hvor alle midler tages i brug. DK2020 har en målbar og sektororienteret tilgang, men der er samtidig behov for en mere helhedsorienteret tilgang, som den fysiske planlægning kan bidrage med.

Plan22+ skal understøtte kommunernes klimaambitioner og -arbejde ved at udvikle det faglige grundlag for at vurdere, prioritere og diskutere, hvordan klimahensyn kan indarbejdes i lokalplaner, planstrategier, kommunepplaner og andre plandokumenter.

Kickoff-seminarer

Plan22+ afholdt i efteråret en række arrangementer for landets kommuner og rådgivere. Formålet med semina-

erne var at få kommunernes input til, hvordan indsatsen Plan22+ kan bidrage til at udvikle den fysiske planlægning som aktivt virkemiddel til at indfri klimamålsætninger. Kommuner og rådgivere pegede på en række problemstillinger, som de ønskede mere viden om. Plan22+ har kategoriseret følgende temaer på baggrund af drøftelserne.

Metoder, redskaber og processer

Flere kommuner ønsker et værktøj til vurdering af forskellige kommunale planer og løsninger i forhold til CO₂-reduktion. Der var bred enighed om, at det vil være nyttigt med et CO₂-vurderingsværktøj, der også kan bruges som dialogværktøj. Værktøjet skal både kunne bruges indbyrdes i dialogen mellem fagpersoner, i dialog med bygherrer og developere og som led i den politiske beslutningsproces. Der var særligt fokus på at udvikle skalérbare værktøjer, som kan tilpasses kommunernes ressourcer og geografiske placering.

Der blev derudover efterspurgt gode processer i forhold til at få klimamedarbejdere og planlæggere til at arbejde tættere sammen, så klimahensyn og plandokumenter tidligere i processen bliver tænkt sammen.

- Vurderingsværktøj til CO₂-reduktion, som blandt andet kan anvendes som dialogværktøj, målrettet både politikere, fagpersoner og borgere samt være skalérbart ift. kommunernes ressourcer
- Nye ideer til processer, som kan styrke samarbejdet mellem klimamedarbejdere og planlæggere
- Eksempler på eller hjælp til samarbejde på tværs af kommuner i forbindelse med indarbejdelse af klimahensyn i den fysiske planlægning
- Bud på, hvordan miljøvurderinger kan styrkes, så de i højere grad har fokus på klimahensyn og CO₂-reduktion

Bolig og byudvikling

På seminarerne blev det drøftet, hvad fortætning betyder i forskellige bytypologier, ligesom der blev efterspurgt viden, best-practice og eksempelsamlinger herpå. Deltagerne ønsker viden og dialog om boligbehovet på tværs af kommunegrænser, så der ikke i lige så høj grad konkurreres kommunerne imellem om de samme borgere.

Ekspertene, der deltog på seminarerne, pegede på, at der kan være et dilemma i planlægningen af vores byer med at få plads til både fortætning

Hvordan inddrages borgere og andre interessenter bedst i planlægningen af det åbne land? Foto: Andreas Hvidt

Hvor tæt skal fremtidens byer egentlig være? Foto: Realdania

Er cyklisme en del af løsningen? Foto: Claus Bjørn Larsen

Placering af VE anlæg står højt på kommunernes dagsorden. Foto: Andreas Hvidt

og samtidig fastholde og udvikle de grønne strukturer i byerne. Den fysiske planlægning er vigtig for at få sat rammerne til at få skabt en positiv byudvikling, der kan bidrage til at indfri klimamålsætninger.

- Viden om boligbehovet, og hvordan kommunerne kan arbejde med at få udnyttet den eksisterende boligmasse bedst muligt
- Bud på processer, der kan understøtte at få sat gang i flyttekæder, så parcelhuse kan frigives til børnefamilier
- Eksempler på, hvordan der kan arbejdes med fortætning i forskellige bytypologier
- Eksempler på, hvordan der kan arbejdes med grønne strukturer og fortætning i byerne, så der er plads til både nybyggeri og udvikling af den grønne struktur og biodiversitet, når der skal fortættes i byerne

- Bud på, hvordan der med sigte på en mere klimavenlig planlægning skabes dialog med borgerne om grund- og boligstørrelse i eksempelvis parcelhuskvarterer

Mobilitet

30 procent af Danmarks samlede CO₂-udledning kommer fra transportområdet. Den fysiske planlægning spiller sammen med trafikplanlægning en væsentlig rolle i at få ændret transportadfærden og reduceret antallet af biler på vejene. Ifølge eksperterne pendler op mod 50% af pendlerne i Danmark under 10 km til arbejde. Skal elcykelordninger og udbygning af cykelstier også være på dagsordenen uden for de større byer?

Hvordan trafikbetjener vi nye boligområder og erhvervsområder, når der arealudvikles i kommunerne?

Et eksempel på dette kunne være 15-minutters byen, hvor hensigten er, at man som borger skal kunne bevæge sig rundt mellem bolig, arbejde og diverse servicetilbud inden for 15 minutter i gang eller på cykel.

- Eksempler på processer, der kan understøtte sammentænkning mellem transport- og byplanlægning
- Bud på, hvordan kommunerne via den fysiske planlægning kan understøtte brug af cykler/elcykler til korte ture (mindre end 10 km) i mindre bysamfund
- Forslag til, hvordan transport HUB's og ændrede mobilitetskæder kan ændre på den trafikale adfærd i og udenfor byerne
- Bud på, hvordan hensigterne fra planlægning for 15-minutters byen kan indtænkes i kommunernes plandokumenter

VE i det åbne land

Flere kommuner peger på, at der er behov for regional eller statslig planlægning af arealer til VE-anlæg. Der var i forlængelse af dette en drøftelse af, at alle kommuner ikke har samme forudsætninger for at planlægge for forskellige energityper eller landbrug – herunder både fødevarerproduktion og skovrejsning. Deltagerne ønskede mere viden om og gode eksempler på den kommunale borgerinddragelse i forbindelse med udbygningen af VE-anlæg – hvordan sikres det, at borgerne inddrages så tidligt i processen, at de får ejerskab til projekterne?

- Bud på, hvordan den tværkommunale planlægning af VE-anlæg kan understøttes
- Eksempler på, hvordan multifunktionalitet kan tænkes ind i udbygningen af VE-anlæg
- Forslag til, hvordan borgere inddrages bedst muligt i forbindelse med etablering af VE-anlæg

Næste skridt

Plan22+ sekretariatet vil i samarbejde med blandt andet kommunerne arbejde videre med de fire temaer og ønskerne til indsatsen, som skal omsættes til konkrete indsatsområder og projekter. Det kan blandt andet være i form af eksperter generering af ny viden, eksempelsamlinger og etablering af netværksgrupper samt i kommunale pilotprojekter. Plan22+ vil fortsætte dialogen med kommunerne og bygge videre på kommunernes praksiserfaring og viden, så indsatsen bedst muligt kan understøtte kommunernes arbejde med at styrke klimahensyn i den fysiske planlægning.

PLAN 22+

Pilotprojekter

Plan22+ åbner for første ansøgningsrunde til pilotprojekter i starten af 2023, hvor Plan22+ vil støtte en række pilotprojekter i kommuner, som ønsker at udvikle og/eller afprøve nye metoder og redskaber i den fysiske planlægning med henblik på at lade klimahensyn, særlig reduktion af CO₂, indgå i den helhedsorienterede planlægning.

I første ansøgningsrunde ønsker Plan22+ at støtte proces og planlægning af ca. 10 innovative pilotprojekter. Der gives op til 0,5 mio. kr. pr. pilotprojekt, forudsat at støtten maksimalt udgør 50 procent af projektsummen.

Vi ser gerne forslag, der sætter projektet ind i strategisk sammenhæng i forhold til kommunens arbejde med den grønne omstilling herunder DK2020 handleplaner m.m., da det er ønsket at bygge videre på og supplere eksisterende arbejde i kommunen. Behov for at styrke eller revidere eksisterende arbejde kan også være relevant.

For at ramme kommunerne bredt, ønsker vi at støtte såvel større som mindre projekter i små og store land- og bykommuner.

De udvalgte kommuner får mulighed for at deltage i et fælles netværk og dele viden, metoder og tilgange med hinanden.

Har du spørgsmål til opsamling eller pilotprojekter, kan du kontakte sekretariatet på plan22@plan22.dk

